

ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ 1-3-87

ΣΥΝΥΠΑΡΧΟΥΝ ΠΟΛΥΚΟΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΣ;

Στο ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟ θα υπάρχει πολυκομματισμός; Το ερώτημα είναι εξαιρετικά επίκαιρο και το θέτουν τόσο η ομιλία του Χ.Φλωράκη στο στάδιο Ειρήνης και Φιλίας, όσο και οι θέσεις του Κ.Κ.Ε. για το 12^ο Συνέδριο του κόμματος. Γιατί και η ομιλία του γενικού γραμματέα του Κ.Κ.Ε. και η τηλεοπτική συνέντευξη του Γρ.Φαράκου, που είχε προηγηθεί, δεν έδωσαν σαφή απάντηση στο ερώτημα. Για να φωτισθούν όλες οι πλευρές του κεφαλαιώδους αυτού ζητήματος, η «Κ.Ε.» ζήτησε τις απόψεις πολιτικών προσώπων που εκπροσωπούν τα κύρια πολιτικά ρεύματα στην Ελλάδα. Και απαντούν στο ερώτημα αυτό οι Δ.Ρόκος (Π.Α.Σ.Ο.Κ.), Α.Ανδριανόπουλος (Ν.Δ.), Α.Παπαρήγα (Κ.Κ.Ε.) και Π.Κουναλάκης (Κ.Κ.Ε. Εσωτερικού).

Δ. Ρόκος: Αν τα κόμματα πείσουν το λαό και πεισθούν

Πρώτα πρώτα, για ποιο σοσιαλισμό μιλάμε, πότε, που και κάτω από ποιες συγκεκριμένες συνθήκες;

Κι έπειτα, για τι είδους πολυκομματισμό; Με τι κόμματα;

Αν λοιπόν διαλέξουμε το «εδώ και τώρα» συγκεκριμένο ελληνικό σκηνικό (έχοντας υπόψη, όχι μόνο τις γενεσιουργές αιτίες του, αλλά και τις ευθύνες όλων μας), φοβούμαι ότι έχουμε πολύ μακρύ κι επώδυνο δρόμο να διανύσουμε και πολλά πράγματα να κατακτήσουμε, πριν να είμαστε έτοιμοι ν' αντιμετωπίσουμε στη θεωρία και την πράξη το ερώτημα αυτό.

Κατά τη δική μου γνώμη, σοσιαλιστικός μετασχηματισμός μπορεί να υπάρξει μόνο σε μια κοινωνία υπεύθυνων, ώριμων ολόπλευρα και πλουραλιστικά πληροφορημένων, ενεργών πολιτών. Και μπορεί να προωθηθεί μόνο με την ελεύθερη βούληση κι επιλογή και την πολλή δουλειά τους.

Έτσι ο σοσιαλισμός χρειάζεται ως ικανή κι αναγκαία συνθήκη, αλλά κι ως αξιόπιστο και σταθερό θεμέλιό του την πραγματωμένη, ακέραιη κι απεγάδιαστη δημοκρατία, στην κοινωνία και στους θεσμούς της.

Δεν μπορούν, κατά τη γνώμη μου, να επαγγέλλονται το σοσιαλισμό κόμματα που δεν έχουν κατακτήσει και κατοχυρώσει τη δημοκρατία και που δεν παλεύουν διαρκώς να τη διευρύνουν και να τη βαθαίνουν, σ' όλες τις λειτουργίες τους αλλά και τις σχέσεις τους, τόσο με τις κοινωνικές δυνάμεις που εκφράζουν, όσο και με την υπόλοιπη κοινωνία.

Κι ακόμα, δεν μπορούν να επαγγέλλονται το σοσιαλισμό, κόμματα που η πράξη τους είναι συνειδητά αναντίστοιχη προς τη θεωρία τους, κόμματα που χρησιμοποιούν αλλοτριωτική διγλωσσία για να χωνεύουν ταυτόχρονα το δογματισμό και την ανανέωση, ή κόμματα που εξαντλούν με πρωτοτυπία, τη μέγιστη πράγματι εσωτερική τους δημοκρατία, ώστε το συνέδριό τους «να είναι μια μόνιμη διάσκεψη για να αποφασίζει, μεταξύ άλλων, και για τη συμμετοχή τους, στην Κυβέρνηση». **Κόμματα μ' άλλα λόγια που δεν νοιάζονται πριν απ' όλα για τα μεγάλα και διαρκώς οξυνόμενα πολύπλοκα σημερινά κοινωνικά προβλήματα και για την αντιμετώπισή τους** (που δεν μπορεί βέβαια να γίνει σήμερα παρά μόνο ενωτικά, συνθετικά και δημιουργικά, κι όχι βέβαια χωριστικά, αντιπαραθετικά κι αλληλοαποκλειστικά), **αλλά για τη διασφάλιση** (έστω και με τις καλύτερες των προθέσεων), **της εξουσίας τους πάνω στην κοινωνία.**

Για όσους από μας το όραμα του σοσιαλισμού, με δημοκρατία, ελευθερία, κοινωνικοποίηση, δημιουργική συμμετοχή, αποκέντρωση κι αυτοδιαχείριση είναι πάντα ζωντανό, παραμένει το μέγιστο καθήκον, στο χώρο που ο καθένας διάλεξε (ή είναι στις συγκεκριμένες συνθήκες, η αναγκαστική εγγύτερη ισοδυναμία του), να δώσουμε τη μάχη για μια πολιτική των πολιτών κι όχι των επαγγελματιών, ή των μηχανισμών της πολιτικής.

Και για να συνοψίσω: Στην Ελλάδα σήμερα μπορεί να υπάρξει προσδοκία σοσιαλιστικού μετασχηματισμού, μόνο αν τα κόμματα που τον επαγγέλλονται πείσουν, με δημοκρατικές διαδικασίες, με αξιόπιστα επιχειρήματα και με τη συγκεκριμένη τεκμηριωμένη πράξη τους, ότι ο σοσιαλισμός έχει ως κέντρο τον άνθρωπο, την προκοπή και την ευτυχία του και ότι μπορούν να διασφαλίσουν όσα επαγγέλλονται μόνο με τη θέληση, τη φαντασία, την πρωτοβουλία και την πολλή δουλειά, όλων των εργαζομένων, των παραγωγών και των δημιουργών.

Ο σοσιαλισμός, κατά τη γνώμη μου, μπορεί να υπάρξει, μόνο με την ελεύθερη και συνειδητή επιλογή της συντριπτικής πλειοψηφίας των πολιτών, που θέλουν να ζήσουν με ειρήνη σ' έναν ανθρωπινότερο κόσμο, που μόνο αυτοί, με την πάλη, τη δύναμη και τη δουλειά τους μπορούν να χτίσουν.

Σε μια τέτοια κατεύθυνση, πιστεύω ότι και τα συντηρητικά κόμματα θα χάνουν προοδευτικά το ρεβανσιστικό κι αντιδραστικό τους χαρακτήρα, κι η οπτική τους (που θα εκφράζει αντικειμενικά κάποια στρώματα πληθυσμού που δεν πείσθηκαν ακόμη, απ' τις ιδέες και την πράξη του «ιδεαλιστικά» «ιδανικού σοσιαλισμού»), θα είναι πολύτιμο δοκιμαστήριο για την αξιοπιστία και τη δύναμη των ιδεών και της πράξης, ενός πάντα ζωντανού, κι ανοιχτού στην πρόοδο και τις εξελίξεις σοσιαλισμού.

- Όπως θα καταλάβετε, στο υποθετικό σας ερώτημα, αποπειράθηκα να δώσω υποθετική απάντηση, τη μόνη άλλωστε, που θα μπορούσα, με τριακόσιες λέξεις, χωρίς το εργαλείο της επιστημονικής μεθοδολογίας και προσέγγισης, που ο ελληνικός τύπος, επίτρεψέ μου να πω, κατά τη γνώμη μου, φαίνεται να μην το χρειάζεται, ή να το ιεραρχεί ως δεύτερη προτεραιότητα, μετά πάντα, από τις παραπολιτικές στήλες κι «αναλύσεις», που κάνουν, μαζί και μ' όλους τους άλλους, ότι μπορούν, για ν' αποστραφούν οι πολίτες την πολιτική, ή να την εκχωρήσουν και πάλι, στους επαγγελματίες του είδους και στους μηχανισμούς τους».